

Kişisel Verilerin Korunması Kanunu Kapsamında Avukatın Yükümlülük ve Sorumlulukları^(*)

The Duties of Attorneys-At-Law Arising Out of the Law on the
Protection of Personal Data

Dr. Öğr. Üyesi **Nilüfer BORAN GÜNEYSU**^(**)
Öğr. Gör. Av. **Burak MEMİŞ**^(***)

Öz

Bu çalışmada, Kişisel Verileri Koruma Kurulu'nun 31.05.2019 tarihinde verdiği karar temel alınarak, Kişisel Verilerin Korunması Kanunu kapsamında avukatın yükümlülükleri incelenecektir. 6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu, Nisan 2016 tarihli ve 29677 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Avukatlar, Kişisel Verilerin Korunması Kanunu ile bağlıdır. Kişisel Verilerin Korunması Kanunu'nun üçüncü bölümünde hak ve yükümlülükler düzenlenmiştir. Avukatlar, diğer yükümlülükleri yanında Kişisel Verilerin Korunması Kanunu kapsamında yükümlülüklere de tabidir. Avukatın bu yükümlülükleri aykırı hareket etmesi halinde hukuki, cezai ve disiplin sorumluluğu bulunmaktadır.

Anahtar Kelimeler

Kişisel Veri, Avukatlık, Kişisel Verilerin Korunması Kanunu, Kişisel Verileri Koruma Kurulu, Veri Sorumluları Sicil Bilgi Sistemi, Avukatın Yükümlülükleri.

Abstract

In this paper, it is the authors' objective to analyze responsibilities arising out of the Law no.6698 on the Protection of Personal Data for the attorneys-at-law. The main crux of the analysis will be a decision rendered by the Board of the Protection of Personal Data dated 05.31.2019. The Law no.6698 entered into force after it was published at the Official Gazette no.29677 in April 2016. The 3rd Chapter of the Law contains stipulations as to rights and duties within its own framework. Among others, attorney-at-law are also bound by the Law no.6698, which means they, too, have to observe those duties emanating from the Law no.6698. In case of a violation of one or more of these duties on behalf of an attorney-at-law; legal, criminal and/or disciplinary liability may arise.

(*) Makalenin editörlüğe gönderildiği tarih: 21.08.2019. Birinci hakeme sevk tarihi: 22.08.2019. Raporun birinci hakemden dönüş tarihi: 27.08.2019. İkinci hakeme sevk tarihi: 31.08.2019. Raporun ikinci hakemden dönüş tarihi: 17.09.2019.

(**) Anadolu Üniversitesi, Hukuk Fakültesi, Medeni Usûl ve İcra-İflas Hukuku Anabilim Dalı,
E-posta: nboran@anadolu.edu.tr,
Orcid Id: <https://orcid.org/0000-0002-3268-3331>.

(***) Kütahya Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Bilgi İşlem Daire Başkanlığı,
E-posta: burakmemiss@gmail.com.tr,
Orcid Id: <https://orcid.org/0000-0002-3985-210X>.

Keywords

Personal Data, The Vocation of Attorney-At-Law, The Law No.6698 on the Protection of Personal Data, The Board of the Protection of Personal Data, Data Controller Information System, The Duties of Attorneys-At-Law.

1. GİRİŞ

20. yüzyılın ikinci yarısıyla birlikte teknolojide yaşanan gelişmeler hızlanmış ve bu gelişmeler, teknolojinin insan hayatının her alanında yer alması sonucunu doğurmuştur. 1946 yılında, bilgisayarın atası olarak da adlandırılan ENIAC ile bilgisayar, hayatımıza girmeye başlamıştır. 1969 yılında ise California Üniversitesi ile Stanford Araştırma Enstitüsü arasında ARPANET adı verilen bir veri ağı kurulmuş ve bu veri ağı bizi İnternet ile tanıştırmıştır. Teknolojide yaşanan bu gelişmeler, insan hayatını kolaylaştırmakla birlikte pek çok sorunu da beraberinde getirmiştir. Bu sorunlardan birisi, kişisel verilerin bilinçsiz bir şekilde paylaşılmasıdır. Kişisel veri, kimliği belirli veya belirlenebilir gerçek kişiye ilişkin her türlü veri olarak (KVKK m.3/1/d) tanımlanmaktadır.¹ Kişisel verilerin korunması, özel hayatın gizliliğinin korunmasının bir yansıması olarak karşımıza çıkmaktadır.² Kişisel veriler, bir kimsenin ekonomik durumu, eğitim durumu ve kimliğine ilişkin olabileceği gibi, sağlık durumu, cinsel hayatı ve etnik kökenine ilişkin olarak da karşımıza çıkabilecektir.

Teknolojide yaşanan gelişmelerle birlikte kişisel veriler, hızlı ve kolay bir şekilde işlenmeye³ başlamıştır. Bu durum ise, temel hak ve özgürlükler bağla-

¹ Kişisel veri kavramının ayrıntılı tanımları için bkz S. Hilal Üçüncü, *Medenî Yargılama Hukukunda Kişisel Verilerin ve Sırların Korunması*, İstanbul, 2019, s.6-7.

² "... Son yıllarda özellikle bilişim ve iletişim teknolojilerinin çok hızlı gelişmesi, kişisel verilerin daha da kolay toplanmasına, işlenmesine, paylaşılmasına ve depolanmasına imkân sağlamıştır. Bu durum kişisel verilerin korunması kavramının önemini her geçen gün daha da artırmaktadır. Kişisel verilerin korunması hakkının temel amacı, bireyin özel yaşamının gizliliğinin güvence altına alınması yoluyla kişiyi korumaktır. Bilgi toplumunda giderek önemli bir konu hâline gelen kişisel verilerin korunması hakkı, bireyin demokratik bir hukuk devletinde özgür iradesiyle kendi yaşamını bizzat düzenleyebilmesinin bir gereği olarak karşımıza çıkmaktadır. Diğer taraftan bireyin kişiliğini serbestçe geliştirmesi, kişiliğinin korunması ve özgür bireylerden oluşan bir toplum düzeninin oluşturulması, ancak bireyin kişisel verilerine ilişkin hakkının korunmasıyla mümkündür. Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin (AİHS) 8. maddesinde yer alan özel yaşama saygı hakkı kapsamında korunan "mahremiyet hakkı", bireyin kendisi hakkındaki bilgileri kontrol edebilmesi şeklindeki hukuki çıkarlarını da içermektedir. Zira bireyin kendisine ait herhangi bir bilginin, kendi rızası olmaksızın açıklanmaması, yayılmaması ve bu bilgilere başkalarının ulaşmaması kısacası kişisel verilerinin mahrem kalması konusunda hukuki menfaati bulunmaktadır (G. Arslan Öncü, *Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinde Özel Yaşamın Korunması*, İstanbul, Beta Yayınları, 2011, s.182). Kişisel verilerin korunmasının sağlanması ile birlikte özel hayatının gizliliği korunmuş olacaktır..." HGK, 6.11.2018, E.2017/4-1340, K.2018/1622 (<http://www.kazanci.com>, E.T. 30.09.2019).

³ 6698 sayılı KVKK madde 3/1 (e) Kişisel verilerin işlenmesi: Kişisel verilerin tamamen veya kısmen otomatik olan ya da herhangi bir veri kayıt sisteminin parçası olmak kaydıyla otomatik olmayan yollarla elde edilmesi, kaydedilmesi, depolanması, muhafaza edilmesi, değiştirilmesi,

mında kişisel verilerin korunması sonucunu doğurmuştur. Kişisel verilerin korunması hukukunun doğumuna ise;

- Teknolojik gelişmeler,
- Çeşitli örgütlerce kişisel verilere duyulan gereksinim ve
- Gözetim teknolojilerindeki⁴ gelişmeler nedeniyle duyulan kaygıların sebep olduğunu söylemek doğru olacaktır.⁵

Bu çalışmanın hazırlanmasına, Kişisel Verileri Koruma Kurulu'nun ("Kurul") 31.05.2019 tarihinde verdiği karar neden olmuştur. Karar; "İlgili kişinin, şahsına ait telefon numaralarına gönderilen ve kendisine ait olmayan içerik barındıran kısa mesaj (SMS) nedeniyle veri sorumlusuna başvurduğu; veri sorumlusu tarafından verilen cevapta, bu gönderimin personel hatasından kaynaklandığı ve başka bir aboneye ait giriş yapılırken 1 rakam hatası sonucunda ilgili kişiye SMS gönderildiği tespit edilerek yanlışlığın derhal düzeltildiğinin belirtildiği; ancak, kendisine gönderilen SMS'te kişisel verileri yer alan kişinin yeğeni olduğunu ve yeğenin telefon numarası ile kendisine ait telefon numarasının 1 rakam değişikliği/yanlışlığı ile karıştırılmasının mümkün olmadığını belirterek veri sorumlusu hakkında gereğinin yapılmasını talep ettiği başvurusunun incelenmesi neticesinde, gerek bir şirketler grubuna borçlu olduğu belirtilen ve şikâyetçinin yeğeni olduğu anlaşılan şahsa ait ad, soyad ve hizmet numarasının şikâyetçiye ait hatta gönderilmesi, gerekse şikâyetçiye ait telefon numarasının, Kanunda düzenlenen işleme şartlarından herhangi birine dayanmadan işlenmesi şeklindeki tek bir harekete bağlı iki farklı veri işleme faaliyeti sonucunda Kanunun 12'nci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde öngörülen "Kişisel verilerin hukuka aykırı olarak işlenmesini önlemek" yükümlülüğünü yerine getirmediği anlaşılan veri sorumlusu avukat hakkında, Kanunun 18'inci maddesinin (1) numaralı fıkrasının (b) bendi kapsamında 50.000 TL idari para cezası uygulanmasına karar verilmiştir"⁶ şeklindedir.

Köklü bir geçmişe sahip olan avukatlık mesleğinin değişen koşul ve şartlara uyum sağlaması gerekir. Avukatların da değişen koşul ve şartları dikkate alarak kendilerini yenilemeleri zorunludur. Savunma hakkı ve hak arama özgür-

---

yeniden düzenlenmesi, açıklanması, aktarılması, devralınması, elde edilebilir hale getirilmesi, sınıflandırılması ya da kullanılmasının engellenmesi gibi veriler üzerinde gerçekleştirilen her türlü işlem olarak tanımlanmaktadır.

⁴ Gözetim teknolojisi, belirli bilgileri elde etmek için; bir kişi, nesne veya yerin izlenmesi kapsamında kullanılan teknolojileri ifade etmektedir.

⁵ Elif Küzeci, *Kişisel Verilerin Korunması*, Ankara, 2010, s.21.

⁶ Kişisel Verileri Koruma Kurulu, 31.05.2019, 2019/166 (<https://www.kvkk.gov.tr/Icerik/5497/2019-166>).

lüğünün önemli bir unsuru olan avukatların, kişisel veri ve kişisel verilerin korunmasına duyarsız kalması mümkün değildir. Hatta avukatlar bakımından kişisel veri, bunların korunması, işlenmesi veya imhası gibi konular kanunî olarak bağlayıcı niteliktedir.

Avukatlık Kanunu'nun 46'ncı maddesinin ikinci fıkrasında vekâletname ibraz etmeyen avukata dosyadaki kağıt veya belgelerin örneği veya fotokopisinin verilmeyeceği belirtilerek açıkça düzenlenmiştir. Yargıtay 14'üncü Ceza Dairesi, bir kişinin sırf avukat olmasının müdafî veya vekile tanınan tüm haklardan yararlanması anlamına gelmeyeceğini; aksi düşüncenin kabulünün her avukatın istediği soruşturma dosyasını inceleyebileceği anlamına geleceğini ifade etmektedir. Bu durumun **kişisel verilerin korunması** ilkelerine aykırı olması nedeniyle kabul edilemez olduğunu belirtmektedir.⁷

Kişisel veri ve bunların korunması Türkiye bakımından yeni sayılabilecek bir konudur. Bu nedenle, kişisel veri kavramının avukatlık mesleğine yansımaları da yeni konulardan biridir. Bu çalışmada avukatlık mesleği, kişisel verilerin korunması kapsamında değerlendirilmektedir. Çalışmada değinilen avukatın yükümlülükleri, hukuki, cezai ve disiplin sorumluluğu gibi konuların her biri ayrı çalışma konusu olabilecek kadar geniş ve kapsamlıdır. Ancak çalışmada ilgili konular, kişisel verilerin korunması ışığında genel olarak değerlendirilmeye çalışılacaktır. İlerleyen zamanlarda Kurul ve Türkiye Barolar Birliği Disiplin Kurulu kararları ışığında bu konuya ilişkin kapsamlı değerlendirmeler yapılacaktır. Bu çalışmada amacımız, Kişisel Verilerin Korunması Kanunu'nun avukatlık mesleğine getirdiği yükümlülükler ve bu yükümlülüklerin ihlalinin sonuçlarına ilişkin genel bir tablo çizmektir.

2. KİŞİSEL VERİ VE KİŞİSEL VERİNİN KORUNMASININ TARİHİ GELİŞİMİ

Teknolojide yaşanan gelişmelerle birlikte, 1900'lü yılların ikinci yarısı ile birlikte kişisel verilerin korunmasına yönelik olarak hukuksal düzenlemeler ardına ortaya çıkmaya başlamıştır. Kişisel verilerin korunması, temelde verilerin değil, bu veriler ile ilişkili olan kişilerin korunmasını amaçlamaktadır.⁸ Bu nedenle; kişisel verilerin korunması hukukunun ortaya çıkmasının nedeninin bireyin yani verilere sahip olan gerçek kişinin korunması olduğu anlaşılmaktadır.⁹

⁷ Yargıtay 14. CD, 6.5.2019, E.2018/10198, K.2019/9443 (<http://www.kazanci.com>, E.T.: 30.09.2019).

⁸ Kişisel Verileri Koruma Kurumu, Kişisel Verilerin Korunması Kanunu Hakkında Sıkça Sorulan Sorular. (<https://www.kvkk.gov.tr/Icerik/4196/Kisisel-Verilerin-Korunmasi-Kanunu-Hakkinda-Sikca-Sorulan-Sorular> E.T.: 18.09.2019).

⁹ Eric Claes/Anthony Duff /Serge Gutwirth, *Privacy and Criminal Law*, Antwerpen-Oxford, Intersentia, 2006, s.77.

Kişisel verilerin korunması ile ilgili ilk uluslararası düzenlemeler¹⁰ olarak karışımıza 1948 yılında yayımlanmış olan Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi¹¹ ve 1950 yılında imzalanıp 1953 yılında yürürlüğe girmiş olan Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi¹² çıkmaktadır. Sözleşme'nin 8'inci maddesinde özel yaşamın gizliliği hakkı düzenlenmiş olup maddenin birinci fıkrasında herkesin özel ve aile yaşamına, konutuna ve haberleşmesine saygı gösterilmesi hakkına sahip olduğu belirtilmiş; maddenin ikinci fıkrası bu hakkın kullanılmasına kamu otoritesinin müdahalesinin hangi durumlarda söz konusu olabileceğini düzenlemiştir.

Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü kişisel verilerin korunmasının uluslararası alanda gündeme taşıyan ilk örgüt olmuştur.¹³ Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü tarafından yayımlanan "*Mahremiyetin Korunması ve Kişisel Verilerin Sınır Ötesi Akışına İlişkin Rehber İlkeler*"in 2'nci bölümünde yer alan 8 ilke ile birlikte kişisel veri işleme faaliyetleri sırasında dikkat edilmesi gereken hususlar ortaya konmuştur.¹⁴

Avrupa Konseyi tarafından kişisel verilerin korunması alanında yapılan en önemli çalışma ise 1981 yılında kabul edilmiş olan 108 sayılı "Kişisel Nitelikteki Verilerin Otomatik İşleme Tabi Tutulması Karşısında Şahısların Korunmasına Dair Sözleşme"dir.¹⁵ Sözleşme'nin konu ve amacı 1'inci maddede düzenlenmiş olup her bir tarafın ülkesinde, uyuşuğu veya ikamet yeri ne olursa olsun her gerçek kişinin temel hak ve özgürlüklerini ve özellikle kendisiyle ilgili kişisel verilerinin otomatik işleme tabi tutulması karşısında özel hayata saygı hakkını güvence altına almaktır. Verilerin korunmasına ilişkin temel ilkeler ise Sözleşme'nin 2'nci bölümünde düzenlenmiştir.

Avrupa Birliği bünyesinde kişisel verilerin korunması alanında yapılmış olan ilk ve en önemli çalışmalardan birisi 24 Ekim 1995 tarihli ve 95/46/EC sayılı *Kişisel Verilerin İşlenmesi ve Serbest Dolaşımı Bakımından Bireylerin Korunmasına İlişkin Avrupa Parlamentosu ve Avrupa Birliği Konseyi Direktifi*¹⁶

¹⁰ Kişisel verilerin korunmasına yönelik uluslararası düzenlemeler için bkz. Doğan Kılıç, "*Anayasal Bir Hak Olarak Kişisel Verilerin Korunması*", AÜHFD, 2012, 61(3), s.1106-1130. Üçüncü, a.g.e., s.106-123.

¹¹ http://www.ohchr.org/EN/UDHR/Documents/UDHR_Translations/eng.pdf, E.T.: 10.08.2019.

¹² https://www.echr.coe.int/Documents/Convention_ENG.pdf, E.T.: 10.08.2019.

¹³ Stewart Room, *Data Protection and Compliance in Context*, The British Computer Society Publishing and Information Product, Swindon, United Kingdom 2007, s.10.

¹⁴ <https://www.oecd.org/sti/ieconomy/2013-oecd-privacy-guidelines.pdf>, E.T.: 10.08.2019.

¹⁵ <https://www.coe.int/en/web/conventions/full-list/-/conventions/rms/0900001680078b37>, E.T.: 10.08.2019.

¹⁶ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:31995L0046&from=en>, E.T.: 10.08.2019.

(“**Direktif**”)dir. Direktif’in 2’nci maddesinde veri işleme sistemlerinin; insana hizmet etmek amacıyla tasarlanacağı belirtilmiş olup gerçek kişilerin milliyetlerine veya ikametgâhlarına bakılmaksızın, başta kişisel mahremiyet olmak üzere, temel haklarını ve özgürlüklerini koruyacağı ifade edilmiştir. Üye devletler, kişisel verileri, *Adil ve Yasal İşleme, Amaç ile Sınırlılık, İlgililik ve Orantılılık, Doğruluk ve Güncellik ve Süreyle Sınırlılık* ilkelerine uygun olarak işleyebileceklerdir.

Avrupa Birliği tarafından, kişisel verilerin korunması alanındaki düzenlemelerin güncellenmesi ve yeni dijital dünya ile daha uyumlu hale getirilmesi bir zorunluluk olarak kabul edilmiş ve bu zorunluluğun sonucu olarak 24 Mayıs 2016 tarihinde Avrupa Birliği Genel Veri Koruma Regülasyonu¹⁷ (“**GDPR**”) yürürlüğe girmiştir.¹⁸ GDPR’ın uygulanmaya başlama tarihi olarak ise, 25 Mayıs 2018 kabul edilmiştir. GDPR, Direktif’i yürürlükten kaldırmış olup bireylerin kişisel verilerin korunması alanındaki haklarını güçlendirmiş, bu alandaki hukuksal düzenlemeleri yeni dijital dünya ile daha uyumlu hale getirmiş ve Direktif’te yer almamış olan veri taşınabilirliği¹⁹ gibi yeni kavramları düzenlemiştir.

2.1. Türkiye’de Kişisel Verilerin Korunması

2.1.1. Genel Olarak

Türkiye, Direktif’i imzalayan ilk ülkelerden birisi olmasına rağmen Türkiye’de uzun bir süre kişisel verilerin korunmasına yönelik hukuki bir düzenleme yapılmamıştır. Kişisel verilerin korunmasına yönelik ilk hukuki düzenleme, 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu’nda²⁰ karşımıza çıkmaktadır. Türk Ceza Kanunu’nun dokuzuncu bölümünde *özel hayata ve hayatın gizli alanına karşı suçlar* düzenlenmiş olup; bu bölümün 135 ilâ 140’ncü maddelerinde kişisel verilerin korunmasına yönelik hükümler yer almaktadır.

Kişisel verilerin korunması hakkının Anayasal temelleri bulunmaktadır. Kişi dokunulmazlığı, kişinin maddî ve manevî varlığı (Ana. m.17), özel hayatın gizliliği (Ana. m.20), konut dokunulmazlığı (Ana. m.21), haberleşme hürriyeti (Ana. m.22), din ve vicdan hürriyeti (Ana. m.24), düşünce ve kanaat hürriyeti

¹⁷ http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CONSIL:ST_5419_2016_INIT&from=EN, E.T.: 10.08.2019.

¹⁸ http://www.bilgitoplumu.gov.tr/wp-content/uploads/2017/07/AB_Veri_Koruma_Tuzugu.pdf, E.T.: 10.08.2019.

¹⁹ <https://ico.org.uk/for-organisations/guide-to-the-general-data-protection-regulation-gdpr/individual-rights/right-to-data-portability/>, E.T. 10.08.2019.

²⁰ RG, T.12/10/2004, S.25611.

(Ana. m.25) ile düşüncüyü açıklama ve yayma hürriyeti (Ana. m.26) kişisel verilerin korunması ile yakından ilgilidir.²¹ İlgili hükümlerin dışında kişisel veriler, Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 20'nci maddesine 5892 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun²² ile bir fıkra eklenerek, *özel hayatın gizliliği ve korunması* kapsamında Anayasal bir güvenceye kavuşmuştur. Söz konusu düzenleme ile herkes, kendisiyle ilgili kişisel verilerin korunması hakkına sahip olmuştur. Aynı zamanda bu hak; kişinin kendisiyle ilgili kişisel veriler hakkında bilgilendirilme, bu verilere erişme, bunların düzeltilmesini veya silinmesini talep etme ve amaçları doğrultusunda kullanılıp kullanılmadığını öğrenmeyi de kapsamaktadır. Bu düzenleme ile kişisel veriler, ancak kanunda öngörülen hallerde veya kişinin açık rızasıyla işlenebilecektir.

2.1.2. 6698 Sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu

Türkiye'de kişisel verilerin korunmasına yönelik özel bir kanun çıkarmak için ilk kez 1989 yılında bir komisyon oluşturulmuş olup bu komisyon henüz çalışmalarını tamamlayamadan dağılmıştır.²³ İlerleyen yıllarda da kişisel verilerin korunması için hazırlanmış olan kanun tasarıları çeşitli nedenlerle kanunlaşmamıştır. Nihayet 6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu ("KVKK" veya "**Kanun**"), 24 Mart 2016 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulu'nda kabul edilmiş ve 7 Nisan 2016 tarih, 29677 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.²⁴ KVKK'nın 1'inci maddesinde ifade edildiği üzere; bu kanun ile kişisel verilerin işlenmesinde başta özel hayatın gizliliği olmak üzere kişilerin temel hak ve özgürlüklerinin korunması ve kişisel verileri işleyen gerçek ve tüzel kişilerin yükümlülükleri ile uyacakları usul ve esasların düzenlenmesi amaçlanmaktadır. KVKK'nın kapsamı, 2'nci maddede düzenlenmiştir. Bu kapsamın, GDPR ile uyumlu olduğu görülmektedir. Buna göre Kanun; kişisel verileri işlenen gerçek kişiler ile bu verileri tamamen veya kısmen otomatik olan ya da herhangi bir veri kayıt sisteminin parçası olmak kaydıyla otomatik olmayan yollarla işleyen gerçek ve tüzel kişiler hakkında uygulanacaktır.

²¹ Üçüncü, *a.g.e.*, s.123; Kılıç, *a.g.m.*, s.1131-1132.

²² <https://www.tbmm.gov.tr/kanunlar/k5982.html>, E.T.: 10.08.2019.

²³ Kişisel Verileri Koruma Kurumu, Anayasal Bir Hak Olarak Kişisel Verilerin Korunmasını İsteme Hakkı (<https://kvkk.gov.tr/yayinlar/ANAYASAL%20B%4%B0R%20HAK%20OLARAK%20K%4%B0%20C5%9E%4%B0SEL%20VER%4%B0LER%4%B0N%20KORUNMASINI%20C4%B0STEME%20HAKKI.pdf>), E.T.: 18.09.2019).

²⁴ <http://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.6698.pdf>, E.T.: 11.08.2019.

Kişisel veriler, gerçek veya tüzel kişiler tarafından toplanmaktadır. Öncelikle devlet olmak üzere özel hukuk tüzel kişileri, bankalar, sivil toplum örgütleri kişisel verileri işlemektedir. Gerçek kişi olarak ise sıklıkla doktor, noter ve avukatların kişisel verileri değerlendirdikleri görülmektedir.²⁵ Çalışmamız, avukat ve kişisel verilen korunması çerçevesinde hazırlanmıştır. Bu noktada avukatlık mesleğinin ne olduğu ve kişisel verilerle ilişkisinin bilinmesi gerekir. Avukatlık, “hukukî ilişkilerin düzenlenmesinde, hukukî konu ve uyuşmazlıkların adalet ve hakkaniyete uygun olarak çözümlenmesinde, hukuk kurallarının tam olarak uygulanmasında yargının kurucu ögesi bağımsız savunma adına kuramsal görev yapan kişi” olarak tanımlanmaktadır.²⁶ Bilindiği üzere avukat, yaptığı iş ve hukukî konum itibarıyla müvekkiline en yakın kişidir. Avukat, müvekkilinin kişisel verileri ve hatta sırlarına vakıf olmaktadır. KVKK’nın 2’nci maddesi dikkate alındığında, avukatın bu kanun kapsamında olduğu açıktır. Bu nedenle KVKK’nın düzenlediği yükümlülük ve sorumluluklar avukatlar bakımından geçerlidir.

2.1.3. KVKK’da Yer Alan Temel Kavramlar

Kişisel verilerin korunması konusunun değerlendirilmesinde öncelikle bazı kavramların değerlendirilmesi gerekir. Kişisel verilerin korunmasına ilişkin temel kavramlar, Kanun’un 3’üncü maddesinde yer almaktadır. Karşımıza çıkan ilk kavram, *kişisel veridir* (KVKK m.3/1/d); ve bu kavram, “kimliği belirli veya belirlenebilir gerçek kişiye ilişkin her türlü bilgi” olarak tanımlanmaktadır. Bu bağlamda kişisel veri; isim, soy isim, doğum yeri ve doğum tarihi gibi kişinin kesin teşhisini sağlayan bilgiler olabileceği gibi, aynı zamanda kişinin fiziki, ailevi, ekonomik, sosyal ve sair özelliklerine ilişkin bilgiler de olabilecektir.²⁷ Kanun’un gerekçe kısmında, bir kişinin belirli veya belirlenebilir olması, mevcut verilerin herhangi bir şekilde bir gerçek kişiyle ilişkilendirilmesi suretiyle, o kişinin tanımlanabilir hale getirilmesi olarak ifade edilmiştir.

Avukatlar, yaptıkları işin niteliği gereği müvekkilinin kişisel verisi ve hatta sırlarına dahi vakıf olmaktadır. Bilindiği üzere, avukatın sır saklama yükümlülüğü bulunmaktadır. Avukatlık Kanunu ve Meslek Kuralları’nda²⁸ sır saklama yükümlülüğüne ilişkin kurallar söz konusudur. Avukatlık Kanunu’nun 36’ncı maddesi gereğince avukatların kendilerine tevdi edilen veya gerek avukatlık

²⁵ Kılıç, *a.g.m.*, s.1093.

²⁶ Semih Güner, *Avukatlık Hukuku*, 5. Baskı, Ankara, 2011, s.102. Benzer tanımlar için bkz. M. Refik Korkusuz/M. Halit Korkusuz, *Avukatlık Hukukuna Giriş*, 3. Baskı, Bursa, 2014, s.3-4.

²⁷ Kişisel verilerin korunması kanunu tasarısı ve adalet raporu için bkz. <https://www.tbmm.gov.tr/sirasayi/donem26/yil01/ss117.pdf>, E.T.: 11.08.2019.

²⁸ Türkiye Barolar Birliği Meslek Kuralları için bkz. (http://d.barobirlik.org.tr/mevzuat/avukata_ozel/meslek_kurallari/tbb_meslek_kurallari.pdf, E.T.: 18.09.2019).

görevi, gerekse Türkiye Barolar Birliği ve baro organlarındaki görevleri dolayısıyla öğrendikleri hususları açığa vurmaları yasaktır. Meslek Kuralları'nın 37'nci maddesi ise, "avukat meslek sırrı ile bağlıdır" şeklindedir. Sır kavramı, "sahibinin açıklanmamasında yarar gördüğü ve başkası tarafından daha önce bilinmeyen husus" olarak tanımlanmaktadır.²⁹ Kişisel veri kavramının unsurlarından biri olan bilgi, kişinin adı, soyadı, fiziksel özellikleri gibi alenî bilgileri de, kredi kartı şifresi, e-mal adresinin şifresi gibi gizli bilgileri de içermektedir.³⁰ Bu noktada kişisel veri kavramının, sır kavramından daha geniş olduğunu ifade etmek gerekir. Örneğin kişinin kimlik bilgileri, sır niteliğinde değildir; ancak kişisel veri niteliğindedir. KVKK avukata, sır saklama yükümlülüğünden daha geniş ve kapsamlı bir yükümlülük getirmektedir.

Diğer bir önemli kavram olan *ilgili kişi* ise (KVKK m.3/1/ç), kişisel verisi işlenen gerçek kişi olarak ifade edilmektedir. Kanun'da *kişisel verilerin işlenmesi* geniş bir şekilde tanımlanmış olup (KVKK m.3/1/e) kişisel veri üzerinde gerçekleştirilen her türlü faaliyeti kapsamaktadır. Bu faaliyetler ise; kişisel verilerin tamamen veya kısmen otomatik olan ya da herhangi bir veri kayıt sisteminin parçası olmak kaydıyla otomatik olmayan yollarla elde edilmesi, kaydedilmesi, depolanması, muhafaza edilmesi, değiştirilmesi, yeniden düzenlenmesi, açıklanması, aktarılması, devralınması, elde edilebilir hale getirilmesi, sınıflandırılması ya da kullanılmasının engellenmesi gibi veriler üzerinde gerçekleşen her türlü işlemi kapsamaktadır. Kişisel verilerin elde edilmesinden imha edilmesine kadar olan süreçte gerçekleştirilen her türlü faaliyet, KVKK kapsamında kişisel verilerin işlenmesi sayılmaktadır.³¹

KVKK ilgili kişiyi, kişisel verisi işlenen gerçek kişi olarak tanımlanmaktadır. Bu Kanun gereğince tüzel kişiler, ilgili kişi kapsamında değerlendirilmemektedir. Ancak avukatların müvekkilleri gerçek kişiler olabileceği gibi tüzel kişiler de olabilir. Tüzel kişiler, KVKK kapsamında kabul edilmemektedir. Fakat tüzel kişinin irtibat ya da iletişim halinde olan kişisi, gerçek kişi olacağı için bu kişi KVKK kapsamındadır. Tüzel kişi müvekkillerin kişisel verilerinin işlenmesi, korunması veya ihlali halinde KVKK hükümleri değil, Avukatlık Kanunu'nun sır saklama yükümlülüğüne ilişkin hükümleri dikkate alınacaktır. Ancak tüzel kişi müvekkilin irtibat veya iletişim halinde olan kişisi bir gerçek kişi ise KVKK hükümleri uygulanacaktır.

²⁹ Güner, *a.g.e.*, s.476; Korkusuz/Korkusuz, *a.g.e.*, s.192-194; Meral Sungurtekin Özkan, *Avukatlık Mesleği*, İzmir, 2012, s.499-518.

³⁰ Üçüncü, *a.g.e.*, s.9. Kişisel veri kavramının unsurları için bkz. Üçüncü, *a.g.e.*, s.8-15.

³¹ Kişisel Verileri Koruma Kurumu, İş Dünyası İçin Kişisel Verilerin Korunması Kanununa Uyum Kılavuzu, (<https://www.atso.org.tr/yukleme/dosya/9cb823475cb3cc4a6c911fffc2cf6c83.pdf>, E.T.: 11.08.2019).

Kanun'da yer alan diğer önemli kavramlar ise; *veri sorumlusu* (KVKK m.3/1/1), *veri işleyen* (KVKK m.3/1/ğ) ve *açık rızadır* (KVKK m.3/1/a). Veri sorumlusu, kişisel verilerin işleme amaçlarını ve vasıtalarını belirleyen, veri kayıt sisteminin kurulmasından ve yönetilmesinden sorumlu olan gerçek veya tüzel kişileri ifade etmektedir. Veri sorumlusunun verdiği yetkiye dayanarak onun adına kişisel verileri işleyen gerçek veya tüzel kişi ise, veri işleyen olarak tanımlanmıştır. Bir gerçek veya tüzel kişi; hem veri sorumlusu hem de veri işleyen olarak karşımıza çıkabilecektir. Bir muhasebe şirketi kendi personeliyle ilgili tuttuğu verilere ilişkin olarak veri sorumlusu, müşterisi olan şirketlere ilişkin tuttuğu veriler bakımından ise veri işleyen olarak kabul edilecektir.³²

Bağımsız çalışan avukat, veri sorumlusu niteliğindedir. Avukat ortaklığının varlığı halinde durumun değerlendirilmesi gerekir. Tüzel kişiliği olmayan ve aynı büroda birlikte çalışma, Avukatlık Kanunu'nun 44'üncü maddesinin A bendinde düzenlenmiştir. Buna göre; aynı baroya kayıtlı birden çok avukatı meslekî faaliyetlerini yürütmek üzere bir araya gelerek bir büroda çalışmalarını yürütebilir.³³ Bu durumda, avukatların tamamı veri sorumlusu niteliğindedir. Tüzel kişiliği olan avukat ortaklığı,³⁴ 44'üncü maddenin B bendinde düzenlenmiştir. Buna göre avukatlık ortaklığı, aynı baroya kayıtlı birden çok avukatın bu Kanuna göre mesleklerini yürütmek için oluşturdukları tüzel kişiliktir. Öğretide bu tür avukat ortaklığının kendine özgü kuralları olan, tüzel kişiliğe haiz bir adı ortaklık olduğu ifade edilmektedir.³⁵ Tüzel kişiliği olan avukat ortaklığında tüzel kişilik veri sorumlusu niteliğindedir.

Açık rıza, "*belirli bir konuya ilişkin, bilgilendirilmeye dayanan ve özgür iradeyle açıklanan rıza*" olarak tanımlanmış ve Kanun'un gerekçesinde bu tanımın, Direktif dikkate alınarak düzenlendiği belirtilmiştir. Açık rızanın geçerli olması için belirli bir konuya ilişkin ve o konuyla sınırlı olması gerekmektedir. Kişisel verinin değişen amaçlar kapsamında işlenmesi durumunda ise, açık rızanın tekrar alınması gerekecektir. Bilgilendirmenin, mutlaka veri işleme faaliyetinden önce yapılması ve ilgi kişinin vermiş olduğu rızanın sonuçları üzerinde tam bir bilgi sahibi olması gerekir. Kişinin yaptığı davranışın bilincinde ve ken-

³² Kişisel Verileri Koruma Kurumu, Veri Sorumlu ve Veri İşleyen, (<https://www.kvkk.gov.tr/SharedFolderServer/CMSFiles/f63e88cd-e060-4424-b4b5-f6413c602060.pdf> E.T.: 11.08.2019).

³³ Güner, *a.g.e.*, s.768-769.

³⁴ Avukat ortaklığına ilişkin ayrıntılı bilgi için bkz. Asuman Turanboy, *Avukatlık Ortaklığı*, AÜHFD, 2001, C.50, S.4, s.41 vd.; Sungurtekin-Özkan, *a.g.e.*, s.173-201.

³⁵ Güner, *a.g.e.*, s.769; Huriye Kubilay, "Avukatlık Kanununun Avukatlık Ortaklığına İlişkin Hüküm Eleştirisi", <http://acikerisim.deu.edu.tr:8080/xmlui/bitstream/handle/20.500.12397/2242/kubilay8.pdf?sequence=1>, E.T.: 12.08.2019, *a.g.m.*, s.154; Turanboy, *a.g.m.*, s.52.

di kararı olması halinde geçerlilik kazanacak olan açık rıza; cebir, tehdit, hata ve hile gibi iradeyi sakatlayan hallerde sakatlanacaktır.³⁶ Açık rıza, kişisel veri işleme faaliyetleri açısından bir hukuka uygunluk sebebi olarak Kanun'da yer almaktadır.

Veri kayıt sistemi (KVKK m.3/I/h) ise, elektronik yahut fiziki ortamda oluşturulabilen, kişisel verilerin belirli kriterlere göre yapılandırılarak işlendiği kayıt sistemini ifade etmektedir. Bu sistemler; fiziki ya da elektronik olarak karşımıza çıkabilmektedir.

28 Ekim 2017 tarihli ve 30224 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Kişisel Verilerin Silinmesi, Yok Edilmesi veya Anonim Hale Getirilmesi Hakkında Yönetmelik'te³⁷ ("**Yönetmelik**") yer alan *ilgili kullanıcı* (Yönetmelik m.4/I/b) ise; verilerin teknik olarak depolanması, korunması ve yedeklenmesinden sorumlu olan kişi ya da birim hariç olmak üzere veri sorumlusu organizasyonu içerisinde veya veri sorumlusundan aldığı yetki ve talimat doğrultusunda kişisel verileri işleyen kişileri ifade etmektedir.

Yönetmelikte yer alan bir diğer önemli kavram olan *imha* (Yönetmelik m.4/I/c) ise; kişisel verilerin silinmesi, yok edilmesi veya anonim hale getirilmesini ifade etmektedir. Kişisel verilerin silinmesi; kişisel verilerin ilgili kullanıcılar için hiçbir şekilde ve tekrar kullanılamaz hale getirme işlemi olarak tanımlanmıştır. Kişisel verilerin hiç kimse tarafından hiçbir şekilde erişilemez, geri getirilemez ve tekrar kullanılamaz hale getirme işlemi ise kişisel verilerin yok edilmesi olarak tanımlanmıştır. Kişisel verilerin anonim hale getirilmesi ise; kişisel verilerin başka verilerle eşleştirilse dahi hiçbir surette kimliği belirli veya belirlenebilir bir gerçek kişiyle ilişkilendirilemeyecek hale getirme işlemi olarak tanımlanmıştır. Veri sorumlusu; kişisel verilerin silinmesi, yok edilmesi veya anonim hale getirilmesiyle ilgili gerekli her türlü teknik ve idari tedbirleri almakla yükümlüdür. Kanunda yer alan kişisel verilerin işlenmesine ilişkin şartların tamamının ortadan kalkması durumunda kişisel veriler re'sen veya ilgili kişinin talebi üzerine veri sorumlusu tarafından silinir, yok edilir veya anonim hale getirilir.

³⁶ Kişisel Verileri Koruma Kurumu, Açık Rıza, <https://www.kvkk.gov.tr/SharedFolderServer/CMS/Files/66b2e9c4-223a-4230-b745-568f096fd7de.pdf>, E.T.: 11.08.2019.

³⁷ <http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2017/10/20171028-10.htm>, E.T.: 11.08.2019.

3. KVKK KAPSAMINDA VERİ SORUMLUSUNUN YÜKÜMLÜLÜKLERİ

3.1. Genel Olarak

KVKK'nın üçüncü bölümünde hak ve yükümlülükler düzenlenmiştir. KVKK ve ilgili mevzuat kapsamında veri sorumlusunun yerine getirmesi gereken pek çok yükümlülük bulunmaktadır. Avukatlık Kanunu ve Meslek Kuralları da avukata birçok yükümlülük öngörmektedir. Bu yükümlülükler; avukatlık mesleğinin icrasına yönelik yükümlülükler, meslek örgütüne yönelik yükümlülükler veya iş sahibine yönelik yükümlülükler gibi başlıklar halinde incelenmektedir.³⁸ Ancak avukatın yükümlülükleri sadece Avukatlık Kanunu ile sınırlı değildir. Ceza Muhakemesi Kanunu veya Hukuk Muhakemesi Kanunu gibi çeşitli kanunlarda da avukat için hak, borç ve yükümlülükler öngörülmektedir. Bu anlamda avukat, KVKK ile bağlıdır ve KVKK avukata yeni yükümlülükler getirmektedir.

3.2. Aydınlatma Yükümlülüğü

KVKK gereğince en temel yükümlülüklerden biri, Kanun'un 10'uncu maddesinde yer alan *aydınlatma yükümlülüğüdür*. Kanun'un 10'uncu maddesine göre veri sorumlusu veya yetkilendirdiği kişi, ilgili kişilere; veri sorumlusunun ve varsa temsilcisinin kimliği, kişisel verilerin hangi amaçla işleneceği, işlenen kişisel verilerin kimlere ve hangi amaçla aktarılacağı, kişisel veri toplamanın yöntemi ve hukuki sebebi ile KVKK'nın 11'inci maddesinde yer alan haklar konusunda ilgili kişiye bilgi vermekle yükümlüdür. İlgili kişinin açık rızasına veya KVKK'da yer alan diğer işleme şartlarına bağlı olarak kişisel veri işlendiği her durumda sözlü, yazılı, ses kaydı, çağrı merkezi gibi fiziksel veya elektronik ortam kullanılmak suretiyle aydınlatma yükümlülüğünün yerine getirilmesi gerekmektedir.³⁹ Kişisel verinin ilk elde edilmesi esnasında doğrudan ilgili kişinin aydınlatılması gerekmekte olup, kişisel verilerin doğrudan ilgili kişiden elde edilmemesi halinde; kişisel verilerin elde edilmesinden itibaren makul bir süre içerisinde veya kişisel veriler ilgili kişi ile iletişim amacıyla kullanılacaksa ilk iletişim kurulması esnasında ya da kişisel veriler aktarılacaksa en geç, kişisel verilerin ilk kez aktarımının yapılacağı esnada aydınlatma yükümlülüğünün yerine getirilmesi gerekmektedir.

Avukatın aydınlatma yükümlülüğü, özen yükümlülüğünün altında ve doğruluk ve onur içinde görev yapma yükümlülüğünün alt başlığında değerlendirilmek-

³⁸ Avukatın yükümlülüklerine ilişkin bkz. Güner, *a.g.e.*, s.433 vd.; Korkusuz/Korkusuz, *a.g.e.*, s.145 vd.; Sungurtekin-Özkan, *a.g.e.*, s.379 vd.

³⁹ Aydınlatma yükümlülüğünün yerine getirilmesinde uyulacak usul ve esaslar hakkındaki tebliğ için bkz. <http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2018/03/20180310-5.htm>, E.T.: 11.08.2019.

tedir. Bu yükümlülük, avukatın işin alımında ve devamında, işin niteliğinden kaynaklanan tüm güçlük ve sakıncalardan iş sahibini bilgilendirmesi olarak ifade edilmektedir.⁴⁰ KVKK kapsamındaki aydınlatma yükümlülüğü, avukatın özen yükümlülüğünün bir görünümüdür. Ancak burada aydınlatma yükümlülüğünün konusu, işin niteliğinden kaynaklanan güçlük ve sakıncalar değildir. KVKK kapsamındaki aydınlatma yükümlülüğü, iş sahibinin kişisel verilerinin hangi amaçla işleneceği, işlenen kişisel verilerin kimlere ve hangi amaçla aktarılacağı, kişisel veri toplamının yöntemi ve hukuki sebebine yöneliktir.

3.3. Veri Güvenliğine İlişkin Yükümlülükler

Veri güvenliğine ilişkin yükümlülükler ise; KVKK'nın 12'inci maddesinde düzenlenmiş olup veri sorumlusu; kişisel verilerin hukuka aykırı olarak işlenmesini önlemek, kişisel verilerin hukuka aykırı olarak erişilmesini önlemek ve kişisel verilerin muhafazasını sağlamakla yükümlüdür. Kişisel verilerin, veri sorumlusu adına başka bir gerçek veya tüzel kişi tarafından işlenmesi halinde veri sorumlusunun müşterek sorumluluğu ortaya çıkmaktadır. Veri sorumlusunun denetim yükümlülüğü bulunmaktadır. Buna göre veri sorumlusu; kendi kurum veya kuruluşunda, KVKK hükümlerinin uygulanmasını sağlamak amacıyla gerekli denetimleri yapmak veya yaptırmak zorundadır. Ayrıca, veri sorumlusu ile veri işleyen kişiler, öğrendikleri kişisel verileri KVKK hükümlerine aykırı olarak başkasına açıklayamaz ve işleme amacı dışında kullanamazlar. Bu yükümlülük, görevden ayrılınması durumunda da devam etmektedir. KVKK'nın 12'inci maddesinin 5'inci fıkrası veri sorumlusuna bildirim yükümlülüğü getirmektedir. Söz konusu düzenlemeye göre veri sorumlusu; işlenen kişisel verilerin kanuni olmayan yollarla başkaları tarafından elde edilmesi halinde, bu durumu en kısa sürede ilgili kişiye ve Kurul'a bildirir. Bu hükümde yer alan "en kısa sürede" ifadesi Kurul'un Kişisel Veri İhlali Bildirim Usul ve Esaslarına İlişkin 24.01.2019 Tarih ve 2019/10 Sayılı kararı⁴¹ ile 72 saat olarak yorumlanmasına karar verilmiştir.

Veri güvenliğine ilişkin yükümlülükler (KVKK m.12), avukatın özen yükümlülüğü ile birlikte değerlendirilebilir. KVKK gereğince avukat, kişisel verilerin hukuka aykırı olarak işlenmesini önlemek, kişisel verilerin hukuka aykırı olarak erişilmesini önlemek ve kişisel verilerin muhafazasını sağlamakla yükümlüdür. Avukatın veri güvenliği yükümlülüğüne aykırı davranışı, KVKK'nın 12'nci maddesi ve avukatın özen yükümlülüğüne aykırılık teşkil edecektir. Kişisel Verileri Koruma Kurulu'nun 31.05.2019 tarihinde verdiği kararda da,

⁴⁰ Güner, a.g.e., s.456-457.

⁴¹ <https://www.kvkk.gov.tr/Icerik/5362/Veri-Ihlali-Bildirimi>, E.T.: 11.08.2019.

şikâyetçiye ait telefon numarasının, Kanunda düzenlenen işleme şartlarından herhangi birine dayanmadan işlenmesi şeklindeki tek bir harekete bağlı iki farklı veri işleme faaliyetinin bulunduğu ifade edilmiştir. Veri sorumlusu avukat hakkında, “kişisel verilerin hukuka aykırı olarak işlenmesini önlemek” yükümlülüğünü yerine getirmemesi nedeniyle, KVKK’nın 18’inci maddesinin (1) numaralı fıkrasının (b) bendi kapsamında 50.000 TL idari para cezasına hükmedilmiştir.

3.4. İlgili Kişiler Tarafından Yapılan Başvuruların Cevaplanması ve Kurul Kararlarının Yerine Getirilmesi Yükümlülüğü

KVKK’nın 13’üncü maddesine göre ilgili kişi; Kanun’un uygulanmasıyla ilgili taleplerini yazılı olarak ve Kurul’un belirleyeceği diğer yöntemlerle veri sorumlusuna iletebilecektir. 10.03.2018 Tarih ve 30356 Sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmış olan Veri Sorumlusuna Başvuru Usul ve Esasları Hakkında Tebliğ’in (“**Tebliğ**”)⁴² 5’inci maddesinde başvuru usulleri yer almakta olup, ilgili kişi, KVKK’nın 11’inci maddesinde yer alan taleplerini yazılı olarak veya kayıtlı elektronik posta adresi, güvenli elektronik imza, mobil imza ya da ilgili kişi tarafından veri sorumlusuna daha önce bildirilen ve veri sorumlusunun sisteminde kayıtlı bulunan elektronik posta adresini kullanmak suretiyle veya başvuru amacına yönelik geliştirilmiş bir yazılım ya da uygulama vasıtasıyla veri sorumlusuna iletebilecektir. Söz konusu maddenin ikinci fıkrasında başvuruda bulunması zorunlu unsurlar yer almaktadır.

Tebliğ’in 6’ncı maddesinin beşinci fıkrasına göre veri sorumlusu; başvuruda yer alan talepleri, talebin niteliğine göre en kısa sürede ve en geç 30 gün içinde ücretsiz olarak sonuçlandırarak olup, işlemin ayrıca bir maliyet gerektirmesi halinde, Tebliğ’in 7’nci maddesine göre ilgili kişiden ücret talep edilecektir. Veri sorumlusunun, ilgili kişinin taleplerini doğru, eksiksiz, en kısa sürede ve en geç 30 gün içerisinde cevap vermesi ya da gerekçesini açıklayarak reddetmesi gerekecektir. İlgili kişi, veri sorumlusunca yapılan başvurunun reddedilmesi veya verilen cevabın yetersiz olması hallerinde 30 gün içinde, başvuruya süresinde cevap verilmemesi hallerinde ise başvuru tarihinden itibaren 60 gün içerisinde Kurul’a şikâyet başvurusunda bulunabilecektir.

KVKK gereğince avukatın da, başvuruları cevaplama ve kurul kararlarını yerine getirme yükümlülüğü bulunmaktadır. Çalışmamızın temeli olan 31.05.2019 tarihli kararda, şikâyetçinin kendisine ait olmayan içerik barındıran kısa mesaj (SMS) nedeniyle veri sorumlusuna başvurduğu ve veri sorumlusu avukatın cevap verdiği görülmektedir. Avukat tarafından verilen cevapta, bu

⁴² <http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2018/03/20180310-6.htm>, E.T.: 11.08.2019.

gönderimin personel hatasından kaynaklandığı ve başka bir aboneye ait giriş yapılırken 1 rakam hatası sonucunda ilgili kişiye SMS gönderildiği tespit edilerek yanlışlığın derhal düzeltildiğinin belirtilmiştir. İlgili kararda avukat, ilgili kişi tarafından yapılan başvuruyu cevaplandırma yükümlülüğünü yerine getirmiştir. Ancak veri sorumlusu avukat, KVKK'nın 12'nci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde öngörülen "Kişisel verilerin hukuka aykırı olarak işlenmesini önlemek" yükümlülüğüne aykırı hareket etmiştir.

3.5. Veri Sorumluları Siciline Kaydolma Yükümlülüğü

KVKK'nın 16'ncı maddesine göre kişisel veri işleyen gerçek ve tüzel kişi veri sorumlusu, kişisel veri işlemeye başlamadan önce kural olarak Veri Sorumluları Sicili'ne ("VERBİS") kaydolması gerekir. VERBİS'e kayıt tarihleri, 19.07.2018 Tarihli ve 2018/88 Sayılı Kurul kararı⁴³ ile belirlenmiştir. Ancak, Kanun'un 16'ncı maddesinin 2'nci fıkrasında, işlenen kişisel verinin niteliği, sayısı, veri işlemenin kanundan kaynaklanması veya üçüncü kişilere aktarılma durumu gibi Kurul tarafından belirlenecek objektif kriterler göz önüne alınmak suretiyle, Kurul tarafından, VERBİS'e kayıt zorunluluğuna istisna getirilebileceği belirtilmiştir. Söz konusu objektif kriterler ise; 30.12.2017 tarihli ve 30286 Sayılı Resmi Gazete yayımlanan Veri Sorumluları Sicili Hakkında Yönetmelik⁴⁴ ("Sicil Yönetmeliği") ile belirlenmiştir. Kurul tarafından verilmiş olan kararlar⁴⁵ ile VERBİS'e kayıt yükümlülüğünden muaf olan veri sorumluları belirlenmiştir. Söz konusu kararlarda yer alan veri sorumluları, sadece VERBİS'e kayıt yükümlülüğünden muaf tutulmuş olup, KVKK'da yer alan diğer yükümlülükleri yerine getirmek durumundadırlar. Ayrıca, Kanun'un 28'inci maddesinde belirtilen faaliyetleri gerçekleştiren veri sorumlularının da VERBİS'e kayıt yükümlülüğü bulunmamaktadır. Söz konusu maddenin birinci fıkrasında yer alan veri sorumluları KVKK hükümlerinden tamamen muaf olmakta; ikinci fıkrasında yer alan veri sorumluları ise kısmen KVKK hükümlerinden kısmen muaf tutulmuşlardır. VERBİS'e kaydedilen bilgilerde değişiklik olması halinde, değişikliğin meydana geldiği tarihten itibaren 7 gün içinde VERBİS üzerinden gerekli değişikliklerin yapılması gerekmektedir.

Kanunda Kurula, sicile kayıt zorunluluğuna istisna getirme yetkisi verilmiştir. Söz konusu istisnanın uygulanmasında; işlenen kişisel verinin niteliği, sayısı, veri işlemenin Kanundan kaynaklanması veya üçüncü kişilere aktarılma

⁴³ <https://kvkk.gov.tr/lcerik/5272/2018-88>, E.T.: 12.08.2019.

⁴⁴ <http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2017/12/20171230-7.htm>, E.T.: 12.08.2019.

⁴⁵ <https://kvkk.gov.tr/lcerik/4233/2018-32>; <https://www.kvkk.gov.tr/lcerik/5269/2018-68>; <https://kvkk.gov.tr/lcerik/5270/2018-75>; <https://kvkk.gov.tr/lcerik/5271/2018-87>, E.T.: 12.08.2019.

durumu gibi Kurulca belirlenecek objektif kriterler göz önüne alınmaktadır. Veri Sorumluları Siciline Kayıt Yükümlülüğünden İstisna Tutulacak Veri Sorumluları” ile ilgili Kurul’un 02/04/2018 Tarihli ve 2018/32 Sayılı Kararı yayınlamıştır. Buna göre, 1136 sayılı Avukatlık Kanunu uyarınca faaliyet gösteren avukatlar, VERBİS’e kayıt yükümlülüğünden muaf tutulmuştur.

Avukatların kural olarak, VERBİS’e kayıt yükümlülüğü bulunmamaktadır.⁴⁶ Ancak avukatların VERBİS’e kayıt yükümlülüğünün bulunmaması, KVKK’da düzenlenen diğer yükümlülüklerden de muaf oldukları anlamına gelmemektedir.

3.6. Kişisel Veri İşleme Envanteri ile Kişisel Veri Saklama ve İmha Politikası Hazırlama Yükümlülüğü

Yönetmelik gereğince veri sorumlularının; kişisel veri işleme envanteri ile kişisel veri saklama⁴⁷ ve imha politikası hazırlama yükümlülükleri bulunmaktadır. Kişisel veri envanteri; iş süreçlerine bağlı gerçekleştirilen kişisel veri işleme faaliyetlerini; işleme amaçları ve hukuki sebebi, veri kategorisi, aktarılan alıcı grubu ve ilgili kişi grubu, saklama süresi, yurt dışına aktarım ve alınan veri güvenliği tedbirleri içeren bir rapor olup, Kişisel Verileri Koruma Kurumu tarafından Kişisel Veri İşleme Envanteri Hazırlama Rehberi⁴⁸ yayımlanmıştır.

Kişisel veri saklama ve imha politikası ise; veri sorumlularının, kişisel verilerin işlendikleri amaç için gerekli olan azami süreyi belirleme işlemi ile silme, yok etme ve anonim hale getirme işlemi için dayanak yaptıkları politikayı ifade etmektedir. Bu kapsamda; Kişisel Verileri Koruma Kurumu tarafından, VER-

⁴⁶ “... 6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanununun 16’ncı maddesinin (2) numaralı fıkrasında yer alan “*Kişisel verileri işleyen gerçek ve tüzel kişiler, veri işlemeye başlamadan önce Veri Sorumluları Siciline kaydolmak zorundadır. Ancak, işlenen kişisel verinin niteliği, sayısı, veri işleminin kanundan kaynaklanması veya üçüncü kişilere aktarılma durumu gibi Kurulca belirlenecek objektif kriterler göz önüne alınmak suretiyle, Kurul tarafından, Veri Sorumluları Siciline kayıt zorunluluğuna istisna getirilebilir.*” hükmü ile 30 Aralık 2017 tarih ve 30286 sayılı Resmî Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren Veri Sorumluları Sicili Hakkında Yönetmeliğin “İstisna Kriterleri” başlıklı 16’ncı maddesi göz önünde bulundurularak; Arbulucular bakımından Veri Sorumluları Siciline kayıt yükümlülüğüne istisna getirilmesine ve Kararın Resmi Gazete ile Kurumun internet sayfasında yayımlanmasına oy birliği ile karar verilmiştir...” (<https://www.kvkk.gov.tr/Icerik/5270/2018-75>, E.T.: 12.08.2019).

⁴⁷ “... Yargıtay Hukuk Genel Kurulunun 17/6/2015 tarihli ve E.2014/4-56, K.2015/1679 Sayılı kararının ilgili kısmı şöyledir: ‘... Unutulma hakkına gelince; unutulma hakkı ve bununla ilişkili olan gerektiği ölçüde ve en kısa süreliğine kişisel verilerin depolanması veya tutulması konuları, aslında kişisel verilerin korunması hakkının çatısını oluşturmaktadır. Her iki hakkın temelinde bireyin kişisel verileri üzerinde serbestçe tasarruf edebilmesini, geçmişin engeline takılmaksızın geleceğe yönelik plan yapabilmesini, kişisel verilerin kişi aleyhine kullanılmasının engellenmesini sağlamak yatmaktadır...’” Yargıtay 19. CD, 11.3.2019, E.2018/8285, K.2019/5447 (<http://www.kazanci.com> E.T.: 30.09.2019).

⁴⁸ <https://www.kvkk.gov.tr/SharedFolderServer/CMSFiles/224af10e-ff71-4cc9-9e18-c6c142f8da05.pdf>, E.T.: 12.08.2019.

BİS'e kayıtlı yükümlü olan veri sorumlularına kişisel veri saklama ve imha politikası hazırlama konusunda örnek ve yardımcı olmak üzere KVKK Kişisel Veri Saklama ve İmha Politikası⁴⁹ hazırlanmıştır. Sicile kayıt olma konusundaki yükümlülük; kişisel verilerin işlenmesi faaliyetleri bakımından açıklık sağlanması ve veri sorumlularının mevzuata uyumlu hareket etmeleri konusunda daha güvenli bir ortam oluşturulması amacını taşımaktadır.

Avukatlık Kanunu gereğince avukat, üzerine aldığı her iş veya yazılı görüşüne başvuru bir konu hakkında düzenli dosya tutmak zorundadır (Av.K. m.52/I). Avukatın tutacağı dosyayı dilediği gibi düzenleme ve istediği bilgileri toplayıp dosyasına koyma hakkı bulunmaktadır.⁵⁰ Avukatın belge ve dosya saklama yükümlülüğü, vekâletin sona ermesinden itibaren 3 yıl sonra dolmaktadır (Av.K. m.39/I). Ancak avukat üç yıllık süre dolmadan önce, evrakı geri almasını iş sahibine yazı ile bildirmesi ve bildirim tarihinden itibaren 3 ay beklemesi halinde yükümlülük kendiliğinden ortadan kalkacaktır.⁵¹ Avukatlık Kanunu gereğince, dosya tutma ve saklama yükümlülüğü, verilen belge ve dava dosyası ile sınırlıdır. KVKK gereğince kişisel veri, bunları saklanması veya yok edilmesi, Avukatlık Kanunu'ndan daha geniş şekilde düzenlenmiştir. Bu anlamda KVKK, avukata daha kapsamlı ve ayrıntılı bir sorumluluk yüklemektedir. Avukat ve avukat ortaklığında verilerin belirli kriterlere göre yapılandırılarak işlendiği bir kayıt sistemi bulunuyorsa, ilgili kullanıcı kavramı da dikkate değerdir.

4. KVKK'YA AYKIRILIK HALİNDE SORUMLULUK

4.1. Türk Ceza Kanunu Kapsamında Düzenlenmiş Suçlar

Kişisel verilerin işlenmesine ilişkin hukuka aykırılıkları, suçlar ve kabahatler olarak iki ayrı başlık altında ele almak gerekecektir. Kanun'un 17'nci maddesine göre; kişisel verilere ilişkin suçlar bakımından 26.09.2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun⁵² 135 ilâ 140'ıncı maddelerinde yer alan hükümler uygulanacaktır. Türk Ceza Kanunu'nun 135'inci maddesinin birinci fıkrasında; "*Hukuka aykırı olarak kişisel verileri kaydeden kimseye altı aydan üç yıla kadar hapis cezası verilir*" hükmü yer almaktadır. Kişisel verilerin hukuka aykırı şekilde kaydedilmesi, Türk Ceza Kanunu'nun 135'inci maddede belirtilen suçun oluşması için yeterli olacaktır. Aynı maddenin ikinci fıkrasında ise, suçun özel nitelikli hali düzenlenmiş olup, birinci fıkra uyarınca verilecek olan

⁴⁹ <https://kvkk.gov.tr/SharedFolderServer/CMSFiles/a556b331-4910-4a77-9794-83cba2ba74e1.pdf>, E.T.: 12.08.2019.

⁵⁰ Güner, a.g.e., s.504.

⁵¹ Güner, a.g.e., s.506.

⁵² <https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.5237.pdf>, E.T.: 12.08.2019.

ceza yarı oranında arttırılacaktır. Türk Ceza Kanunu'nun 136'ncı maddesine göre; *"Kişisel verileri, hukuka aykırı olarak bir başkasına veren, yayan veya ele geçiren kişi, iki yıldan dört yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır"*. Söz konusu suç tipinin oluşabilmesi için; kişisel verilerin, hukuka aykırı bir şekilde, verilmesi, yayılması ya da ele geçirilmesi gerekecektir. Türk Ceza Kanunu'nun 137'nci maddesine göre; madde 135 ve 136'da düzenlenen suçların, *kamu görevlisi tarafından ve görevinin verdiği yetki kötüye kullanılmak suretiyle ya da belli bir meslek ve sanatın sağladığı kolaylıktan yararlanmak suretiyle işlenmesi halinde, verilecek cezalar yarı oranında arttırılır*. Türk Ceza Kanunu'nun 138'inci maddesine göre; *Kanunların belirlediği sürelerin geçmiş olmasına karşın verileri sistem içinde yok etmekle yükümlü olanlara görevlerini yerine getirmediklerinde bir yıldan iki yıla kadar hapis cezası verilecektir. Türk Ceza Kanunu'nda genel olarak kişisel verilerin hukuka aykırı olarak kaydedilmesi, ele geçirilmesi, bir başkasına verilmesi, yayılması ve yok edilmemesi eylemlerini suç olarak sıralamakta ve nitelikli hallerin somut olayda mevcut olması durumunda verilecek cezaları arttırmaktadır. Kişisel verilerin işlenmesine ilişkin hukuka aykırılık avukat tarafından gerçekleştirilmişse, Türk Ceza Kanunu'nun 137'nci maddesine göre verilecek cezanın yarı oranında artırılması gerekir*.

4.2. KVKK'da Düzenlenmiş Kabahatler

KVKK'nın 18'inci maddesinde kabahatler düzenlenmektedir. Veri sorumluları; aydınlatma yükümlülüğünü yerine getirmediklerinde 5.000 Türk Lirasından 100.000 Türk Lirasına kadar, veri güvenliğine ilişkin yükümlülüklerini yerine getirmediklerinde 15.000 Türk Lirasından 1.000.000 Türk Lirasına kadar, Kurul tarafından verilen kararları yerine getirmediklerinde 25.000 Türk Lirasından 1.000.000 Türk Lirasına kadar ve VERBİS'e kayıt ve bildirim yükümlülüğüne aykırı hareket etmeleri durumunda ise 20.000 Türk Lirasından 1.000.000 Türk Lirasına kadar idari para cezası ile karşılaşacaklardır.

KVKK'nın gerekçesinde belirtildiği üzere⁵³; idari para cezalarının alt ve üst sınırları arasındaki makas bilinçli olarak geniş tutulmuştur. Kurul karar verirken kabahatler hususunda genel kanun niteliğinde olan 30/3/2005 tarihli ve 5326 sayılı Kabahatler Kanununun 17'nci maddesinin ikinci fıkrasında belirtildiği üzere kabahatin haksızlık içeriği ile failin kusuru ve ekonomik durumunu dikkate alacaktır.

İdari para cezaları veri sorumlusu olan gerçek kişiler ile özel hukuk tüzel kişileri hakkında uygulanacaktır. KVKK'nın 18'inci maddesinin 1'inci fıkrasına göre ise; kabahat olarak düzenlenen eylemlerin kamu kurum ve kuruluşları ile

⁵³ <https://www.tbmm.gov.tr/sirasayi/donem26/yil01/ss117.pdf>, E.T.: 12.08.2019.

kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları bünyesinde işlenmesi halinde, Kurul'un yapacağı bildirim üzerine, ilgili kamu kurum ve kuruluşunda görev yapan memurlar ve diğer kamu görevlileri ile kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarında görev yapanlar hakkında disiplin hükümlerine göre işlem yapılacak ve yapılan işlemin sonucu Kurul'a bildirilecektir.

KVKK aykırı hareket edilmesi halinde Kişisel Verilerin Korunması Kurulu, avukatı para cezasına mahkûm edecektir. Çalışmanın temelini, Kurul'un 2019 yılında verdiği karar oluşturmaktadır. Karar, kişiye gönderilen ve kendisine ait olmayan içerik barındıran kısa mesaj nedeniyle veri sorumlusu niteliğindeki avukat hakkında, 50.000 TL idari para cezası uygulanmasına yöneliktir. Kanunun 12'inci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde öngörülen "Kişisel verilerin hukuka aykırı olarak işlenmesini önlemek" yükümlülüğünü yerine getirmediği anlaşılan veri sorumlusu avukat hakkında, Kanunun 18'inci maddesinin (1) numaralı fıkrasının (b) bendi kapsamında 50.000 TL idari para cezası uygulanmasına karar verilmiştir.⁵⁴ Bu karar, KVKK'da düzenlenen yükümlülüklerin ihlali halinde avukat aleyhine para cezasına hükmedilmesine ilişkin ilk karar olması bakımından önem arz etmektedir.

4.3. Avukatlık Kanunu Kapsamında Sorumluluk

Avukatın KVKK aykırı hareket etmesi halinde ilgili kanun hükümleri gereğince çeşitli yaptırımlara tâbi olması gerekir. Ayrıca KVKK hükümlerine aykırı hareket edilmesi halinde Avukatlık Kanunu hükümleri gereğince sorumluluk söz konusu olacaktır. Avukatlık, kamu hizmeti niteliğinde serbest meslektir (Av.K. m.1). Kamusal bir faaliyet niteliğinde olan avukatlık, devlet garantili bir meslekî faaliyettir.⁵⁵ Avukatın, Avukatlık Kanunu ve Meslek Kurallarına aykırı davranması veya yükümlülüklerini yerine getirmemesi halinde hukuki, cezai ve disiplin sorumluluğu bulunmaktadır.⁵⁶

Avukatlık Kanunu'nun 134'üncü maddesinde avukatlık onuruna, düzen ve gelenekleri ile meslek kuralları uymayan eylem ve davranışlarda bulunanlarla meslekî çalışma ve görevini yapmayan veya görevlerinin gerektiği dürüstlüğe uygun şekilde davranmayanlar hakkında disiplin denetiminin yapılacağı düzenlenmiştir.⁵⁷ Disiplin yargılamasına konu eylem ve davranışlar; avukatlık onuruna

⁵⁴ Kişisel Verileri Koruma Kurulu, 31.05.2019, 2019/166 (<https://www.kvkk.gov.tr/Icerik/5497/2019-166>).

⁵⁵ Cenk Akil, Türkiye Barolar Birliği Disiplin Kurulu Kararları Işığında Avukatın Görevini Özenle Yerine Getirme Yükümlülüğü, *Hacettepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 2012, 2(1), s.13.

⁵⁶ Korkusuz/Korkusuz, s.195 vd.; Sungurtekin-Özkan, s.602-607.

⁵⁷ Güner, a.g.e., s.697.

uymayan eylem ve davranışlar, meslekî düzen ve geleneklerine uymayan eylem ve davranışlar, meslekî çalışmada görevin yapılması ile ilgili sorumluluklar ile görevin gerektirdiği dürüstlüğe uygun davranışlar şeklinde ifade edilmektedir.⁵⁸

Kanımızca KVKK kapsamında kişisel verilerin korunması, işlenmesi veya ihlali halinde avukatın görevin getirdiği dürüstlüğe uygun davranmaması söz konusudur. Avukatın temel yükümlülüklerinden biri, mesleğin dürüstlükle icrasıdır. Avukatlık mesleğinin doğruluk ve özenle⁵⁹ icra edilmesi gerekir.⁶⁰ Avukatlar özen⁶¹ ve doğruluk kurallarına göre hareket etmek, kamunun inancını ve mesleğe güvenini sağlayacak biçimde sadakatle davranmak mesleğin itibarını sarsacak her türlü davranıştan kaçınmak zorundadır.⁶² Avukat veya avukat ortaklığının KVKK aykırı hareketi, özen yükümlülüğüne aykırılık teşkil edecek ve Avukatlık Kanunu hükümleri gereğince disiplin soruşturmasına da konu edilebilecektir.⁶³

KVKK aykırı hareket edilmesi halinde Kişisel Verilerin Korunması Kurulu, avukatı para cezasına mahkûm edecektir. Ancak kişisel verileri ihlal edilen müvekkil ve üçüncü kişilerin zararın tazmini Kurul kararı ile sağlanmamaktadır. Müvekkilin veya üçüncü kişilerin zararın tazmini bakımından avukatın hukuki sorumluluğu söz konusu olacaktır. Müvekkilin kişisel verilerinin ihlali halinde, avukatla müvekkil arasındaki avukatlık sözleşmesine dayanarak avukatın hukuki sorumluluğu yoluna gidilebilir.⁶⁴ Avukatın hukuki sorumluluğu için akdin ihlali, kusur, zarar ve uygun illiyet bağı aranmaktadır. Avukatın hukuki sorumluluğunun doğması için, avukatlık sözleşmesinden kaynaklanan yükümlülükle-

⁵⁸ Güner, *a.g.e.*, s.700-701.

⁵⁹ Avukatın özen yükümlülüğüne ilişkin bkz. Akil, *a.g.m.*, s.11 vd.; Veysel Başpınar, Avukatın Özen Borcu, *Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 2008, C.XII, S.1-2, s.39 vd.; Güner, *Özen*, *a.g.m.*, s.557 vd.

⁶⁰ Güner, *a.g.e.*, s.701.

⁶¹ Özen kavramı için bkz. Başpınar, *a.g.m.*, s.40-42.

⁶² Güner, *Özen*, *a.g.m.*, s.562-563.

⁶³ "... Şikâyetli avukat hakkında, "... 2. Asliye Ceza Mahkemesi'nin 2013/137 Esas sayılı dosyasında 'kişisel verileri hukuka aykırı olarak ele geçirme veya yayma suçu'ndan yargılanan sanık A.Ö.'nin yargılama sürecinde verdiği ifadelerden şikâyetli avukatın 5237 sayılı TCK madde 136 ve devamında düzenlenen 'verileri hukuka aykırı şekilde verme ve yayma suçu'nu işlediğinin tespit edildiği, bunu 327 DİSİPLİN KURULU KARARLARI gerçekleştirirken avukatlık mesleğinin sağladığı güvenden faydalandığının anlaşıldığı, şikâyetlinin bu yolla edindiği belgeyi haber yaptırdığı, bu haber üzerine pek çok sayıda televizyon programı yapıldığı ve durumun kamuoyunda hukuka aykırı bir zemindeymiş gibi gösterildiği, şikâyetçinin zarar gördüğü" iddiası üzerine başlatılan disiplin kovuşturması sonucu, eylem sabit görülerek disiplin cezası tayin edilmiştir..." TBB Disiplin Kurulu, 08.09.2016, 400/610 (<http://tbbayinlari.barobirlik.org.tr/TBBBooks/599.pdf>, E.T. 30.09.2019).

⁶⁴ Özen yükümlülüğünün ihlali halinde hukukî sorumluluk için bkz. Zarife Şenocak, *Avukatın Akdi Sorumluluğunun Şartları*, Ankara Barosu Dergisi, 1998/2, s.20-23.

rin ihlal edilmesi gerekir. Bu yükümlülükler kapsamına özen ve sadakat yükümlülüğü de dâhildir.⁶⁵ Özen ve sadakat yükümlülüğün ihlali halinde hukuki sorumluluğun ilk şartı gerçekleşmiş olacaktır. Kişisel verilerin işlenmesi, korunması veya imhasında hukuka aykırılık, özen ve sadakat yükümlülüğün ihlali niteliğindedir. Kusur, avukatın müvekkile karşı hukuki sorumluluğunun diğer şartıdır. Avukatın kusurlu davranışı, kast veya ihmal şeklinde ortaya çıkmaktadır.⁶⁶ Öğretide avukatın hukuki sorumluluğunda kastın çok sık görülmediği, genellikle avukatın ihmali davranışlarının bulunduğu ifade edilmektedir. Ancak avukatın pek hafif kusur dahi, onu sorumluluktan kurtarmamaktadır.⁶⁷ Öğretide, avukatın mesleğini özenle yerine getirmesi, vekilin özenle hareket etmiş sayılması için tedbirli ve basiretli davranması gerektiği ifade edilmektedir. Özen yükümlülüğü gereğince, avukatın hafif kusurundan dahi sorumlu olması gerektiği vurgulanmaktadır.⁶⁸ Yargı kararlarında da kamu hizmeti icra eden avukatın hukuki bilgi ve deneyimleri ile adalet yararına çözüme ulaştırma yükümlülüğünün vekilin sorumluluğunu arttırdığı belirtilmektedir.⁶⁹ Hukuki sorumluluğun diğer şartları zarar ve nedensellik bağıdır. Akdî sorumluluğun söz konusu olabilmesi için zararın ortaya çıkması gerekir. Zarar, genellikle maddi zarar şeklinde ortaya çıkmakla⁷⁰ birlikte manevi zarar şeklinde de görülebilir. Zarar ile avukatın akdî yükümlülüğün ihlali arasında uygun illiyet bağının olması gerekir. Akdî yükümlülüğün ihlali, genel hayat tecrübelerine göre zararı meydana getirmeye elverişli olmalıdır.⁷¹ Zarar, genellikle maddi zarar olarak ortaya çıkmaktadır; ancak Türk Borçlar Kanunu'nun 58'inci maddesinde şartları taşınması halinde manevi zarar da talep edilebilir. Manevi tazminat için; kişilik haklarına hukuka aykırı bir tecavüz, kusur, zarar ve uygun illiyet bağının varlığı aranmaktadır.⁷² Öğretide, "avukatın kişisel haklara saldırı ile müvekkilinin sırlarını açığa vurması ve onu küçültücü bir konuma düşürmesi" halinde manevi tazminat istenebileceği ifade edilmektedir.⁷³ KVKK hükümlerine aykırı hareket edilmesi halinde, kişilik haklarının zedeleneceği açıktır. Daha önce de ifade ettiğimiz üzere,⁷⁴ kişisel veri ve sır kavramları birbirinden farklıdır. Kişisel veri kavramı,

⁶⁵ Şenocak, *a.g.m.*, s.8-29.

⁶⁶ Şenocak, *a.g.m.*, s.29.

⁶⁷ Güner, *a.g.e.*, s.645.

⁶⁸ Güner, *a.g.e.*, s.635.

⁶⁹ 4. HD, 23.111970, 2497/8629 (Güner, *a.g.e.*, s.635, dn.9).

⁷⁰ Şenocak, *a.g.m.*, s.29-30.

⁷¹ Şenocak, *a.g.m.*, s.30-31.

⁷² Korkusuz/Korkusuz, *a.g.e.*, s.203.

⁷³ Korkusuz/Korkusuz, *a.g.e.*, s.203.

⁷⁴ Bkz. Yuk.2.1.3. KVKK'da Yer Alan Temel Kavramlar.

sır kavramından daha geniştir ve kişinin adı-soyadı gibi aleni bilgileri de kapsamaktadır. Avukatın KVKK hükümlerine aykırı davranışı, aynı zamanda sır saklama yükümlülüğünün ihlali sonucunu da doğurabilecektir. Bu durumda avukatın KVKK ile sır saklama yükümlülüğü kapsamında Avukatlık Kanunu (Av.K. m.36) ve Meslek Kurallarını (m.37) ihlali söz konusu olacaktır. Avukatın KVKK aykırı davranışı, maddi tazminata neden olabileceği gibi genellikle manevi tazminata neden olacaktır.

Avukatla sözleşme ilişki içinde olmayan üçüncü kişilerin kişisel verilerinin ihlali halinde sözleşmeye aykırılıktan bahsetmek mümkün değildir. Bu durumda Türk Borçlar Kanunu'nun haksız fiil hükümlerinin dikkate alınması gerekir.⁷⁵ Türkiye Barolar Birliği Disiplin Kurulu, üçüncü kişiye haksız yere haciz ihbarnamesi gönderilmesini disiplin suçu olarak değerlendirmiş ve kınama cezasına hükmetmiştir.⁷⁶ Kanımızca üçüncü kişiye haksız olarak haciz ihbarnamesi gönderilmesi, KVKK'ya aykırılık teşkil etmektedir. Avukatın haksız haciz ihbarnamesi göndermesi durumunda, disiplin ve hukuki sorumluluğunun yanında KVKK gereğince de sorumluluğu bulunmaktadır.

⁷⁵ Avukatın haksız fiil sorumluluğu için bkz. Güner, *a.g.e.*, s.637-638.

⁷⁶ "... Avukatlık Yasasının 34. maddesi "Avukatlar, yüklendikleri görevleri bu görevin kutsallığına yakışır bir şekilde özen, doğruluk ve onur içinde yerine getirmek ve avukatlık unvanının gerektirdiği saygı ve güvene uygun biçimde davranmak ve Türkiye Barolar Birliğince belirlenen meslek kurallarına uymakla yükümlüdürler" Avukatlık Yasası'nın 134. maddesi "Avukatlık onuruna, düzen ve gelenekleri ile meslek kurallarına uymayan eylem ve davranışlarda bulunanlarla, mesleki çalışmada görevlerini yapmayan veya görevinin gerektirdiği dürüstlüğe uygun şekilde davranmayanlar hakkında bu kanunda yazılı disiplin cezaları uygulanır." Türkiye Barolar Birliği Meslek Kurallarının 3. maddesi "Avukat mesleki çalışmasını ve kamunun inancını ve mesleğe güvenini sağlayacak biçimde ve işine tam bir sadakatle yürütür" Türkiye Barolar Birliği Meslek Kurallarının 4. maddesi "Avukat, mesleğin itibarını zedeleyecek her türlü tutum ve davranıştan kaçınmak zorundadır." hükümlerini amirdir. İcra İflas Yasası 89/1. maddede düzenlenen birinci haciz ihbarnamesi üçüncü şahıslardaki gerçek alacakların tahsili amaçlı düzenlenmiştir. Her ne kadar itiraz mümkün ise de, yukarıda görüldüğü üzere birçok yaşlı insan İcra Müdürlüğü'ne giderek beyanda bulunmak zorunda kalmış, Şikâyetli avukatın da kabulü ile Şikâyetçi yakınlarına gönderilmek suretiyle taciz amaçlı kullanılmıştır. Yasal hakların taciz amaçlı kullanılması asla kabul edilemez. Avukatlar özen ve doğruluk kurallarına göre hareket etmek, kamunun inancını ve mesleğe güvenini sağlayacak biçimde sadakatle davranmak mesleğin itibarını sarsacak her türlü davranıştan kaçınmak zorundadır. Bu nedenlerle eylemin disiplin suçu oluşturmadığına ilişkin hukuksal değerlendirme isabetli bulunmuş, eylem Avukatlık Yasası 34, 134 ve TBB Meslek Kuralları 3, 4. maddelere aykırı olmakla cezaların şahsiliği ilkesi de gözetilerek takiple ilgili tüm işlemlerin Şikâyetli avukat K.A. tarafından yapıldığı sabit olmakla Avukat K.A.'a disiplin cezası tayini, Avukat B.G. hakkındaki disiplin cezası tayinine yer olmadığına ilişkin kararında onanması gerekmiştir. Sonuç olarak Şikâyetçi Z.E.K.'nın itirazının kısmen kabulü ile ... Barosu Disiplin Kurulu'nun "Disiplin Cezası Verilmesine Yer Olmadığına" ilişkin 03.06.2013 gün ve 2012/D.548 Esas 2013/306 Karar sayılı kararının Avukat B.G. yönünden hakkında verilen "Disiplin Cezası Verilmesine Yer Olmadığına ilişkin" kararın ONANMASINA, Avukat K.A. hakkına ise "Disiplin Cezası Verilmesine Yer Olmadığına" ilişkin kararın KALDIRILARAK, Şikâyetli avukat K.A.'ın "KINAMA CEZASI İLE CEZALANDIRILMASINA", katılanların oyçokluğu ile karar verildi..." TBB Disiplin Kurulu Kararı, 24.01.2014, E.2003/650, K.2004/50 (<http://eski3.barobirlik.org.tr/DisiplinKarari561.tbb>).

SONUÇ

Anayasası'nın 20'nci maddesine 5892 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun ile bir fıkra eklenerek, *özel hayatın gizliliği ve korunması* kapsamında Anayasal bir güveneye kavuşmuştur. 6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu, 24 Mart 2016 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulu'nda kabul edilmiş olup; 7 Nisan 2016 tarihli ve 29677 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Böylelikle kişisel verilerin korunması, kanuni bir dayanağa kavuşmuştur. Kişisel Verilerin Korunması Kanunu'na göre (KVKK m.2); kişisel verileri işlenen gerçek kişiler ile bu verileri tamamen veya kısmen otomatik olan ya da herhangi bir veri kayıt sisteminin parçası olmak kaydıyla otomatik olmayan yollarla işleyen gerçek ve tüzel kişiler hakkında uygulanacaktır. Bu nedenle KVKK'nın düzenlediği yükümlülük ve sorumluluklar avukatlar bakımından geçerlidir. Kişisel Verilerin Korunması Kurul'un 31.05.2019 tarihinde verdiği karar, kişiye gönderilen ve kendisine ait olmayan içerik barındıran kısa mesaj nedeniyle veri sorumlusu niteliğindeki avukat hakkında, 50.000 TL idari para cezası uygulanmasına yöneliktir. Bu karar, avukatla KVKK arasındaki ilişkiyi açıkça göstermektedir.

KVKK'nın üçüncü bölümünde hak ve yükümlülükler düzenlenmiştir. Avukatlık Kanunu ve Meslek Kuralları da avukata birçok yükümlülük öngörmektedir. Ancak avukatın yükümlülükleri sadece Avukatlık Kanunu ile sınırlı değildir. Ceza Muhakemesi Kanunu veya Hukuk Muhakemesi Kanunu gibi çeşitli kanunlarda da avukat için hak, borç ve yükümlülükler öngörülmektedir. Bu anlamda avukat, KVKK ile bağlıdır ve bu kanun avukata yeni yükümlülükler getirmektedir.

KVKK aykırı hareket edilmesi halinde Kişisel Verilerin Korunması Kurulu, avukatı para cezasına mahkûm edecektir. Ancak avukatın sorumluluğu, sadece KVKK ile sınırlı değildir. Avukat veya avukat ortaklığının KVKK aykırı hareket, özen yükümlülüğüne aykırılık teşkil edecek ve Avukatlık Kanunu hükümleri gereğince disiplin soruşturmasına da konu edilebilecektir. Müvekkilin veya üçüncü kişilerin zararın tazmini bakımından avukatın hukuki sorumluluğu söz konusu olacaktır. Müvekkilin kişisel verilerinin ihlali halinde, avukatla müvekkil arasındaki avukatlık sözleşmesine dayanarak avukatın hukuki sorumluluğu yoluna gidilebilir.

Avukatla sözleşme ilişki içinde olmayan üçüncü kişilerin kişisel verilerinin ihlali halinde sözleşmeye aykırılıktan bahsetmek mümkün değildir. Bu durumda Türk Borçlar Kanunu'nun haksız fiil hükümleri uygulanacaktır. Türkiye Barolar Birliği Disiplin Kurulu'nun, üçüncü kişiye haksız yere haciz ihbarnamesi gön-

derilmesini disiplin suçu olarak değerlendirerek kınama cezası verildiği bilinmektedir. Kanımızca üçüncü kişiye haksız olarak haciz ihbarnamesi gönderilmesi, KVKK'na aykırılık teşkil etmektedir. Avukatın haksız haciz ihbarnamesi göndermesi durumunda, disiplin ve hukuki sorumluluğunun yanında KVKK gereğince de sorumluluğu bulunmaktadır.

KAYNAKÇA

- Asuman Turanboy, *Avukatlık Ortaklığı*, AÜHFD, 2001, C.50, S.4.
- Cenk Akil, Türkiye Barolar Birliği Disiplin Kurulu Kararları Işığında Avukatın Görevini Özenle Yerine Getirme Yükümlülüğü, *Hacettepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 2012, 2(1).
- Doğan Kılıç, Anayasal Bir Hak Olarak Kişisel Verilerin Korunması, *AÜHFD*, 2012, 61(3).
- Elif Küzeci, *Kişisel Verilerin Korunması*, Turhan Kitabevi, Ankara, 2010.
- Eric Claes/Anthony Duff /Serge Gutwirth, *Privacy and Criminal Law*, Antwerpen-Oxford, Intersentia, 2006.
- G. Arslan Öncü, *Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinde Özel Yaşamın Korunması*, İstanbul, Beta Yayınları, 2011.
- Huriye Kubilay, Avukatlık Kanununun Avukatlık Ortaklıklarına İlişkin Hükümün Eleştirisi, <http://acikerisim.deu.edu.tr:8080/xmlui/bitstream/handle/20.500.12397/2242/kubilay8.pdf?sequence=1>, E.T.: 12.08.2019.
- M. Refik Korkusuz/M. Halit Korkusuz, *Avukatlık Hukukuna Giriş*, 3. Baskı, Bursa, 2014.
- Meral Sungurtekin Özkan, *Avukatlık Mesleği*, İzmir, 2012.
- S. Hilal Üçüncü, *Medenî Yargılama Hukukunda Kişisel Verilerin ve Sırların Korunması*, İstanbul, 2019.
- Semih Güner, Avukatın Özen Yükümlülüğü, *TBB Dergisi*, 2002, S.2, (Özen).
- Semih Güner, *Avukatlık Hukuku*, 5. Baskı, Ankara, 2011.
- Stewart Room, *Data Protection & Compliance in Context*, The British Computer Society, 2007.
- Veysel Başpınar, Avukatın Özen Borcu, *Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 2008, C.XII, S.1-2.
- Zarife Şenocak, *Avukatın Akdî Sorumluluğunun Şartları*, Ankara Barosu Dergisi, 1998/2.